

Auditi “Eesti Rahvusringhäälingu juhtimine ja rahastamine” arutelu

Raina Loom, auditijuht

**Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjon
08.06.2016**

Auditi ajend ja eesmärk

- **Eesti Rahvusringhäälingu seaduse** (§ 34 lg 1) järgi teeb Riigikontroll Rahvusringhäälingu tegevuse üle majanduskontrolli Riigikontrolli seaduse kohaselt. 2006. a audit “Eesti Televisiooni majandustegevus”.
- **Auditi eesmärgiks** oli hinnata:
 - **riigi tegevust** ERRi juhtimis- ja rahastamissüsteemi kujundamisel
 - **ERRi tegevuse** eesmärgipärasust, seaduslikkust ja läbipaistvust ning
 - **IT-valdkonna** arengu jätkusuutlikkust.

Peamised hinnangukriteeriumid

- **Riigi loodud juhtimis- ja rahastamissüsteem** tagab ERRi sõltumatuse. Poliitilise ja muu sekkumise risk on maandatud.
- **Riigieelarvest rahastamine** on sõltumatu, stabiilne ja piisav.
- **ERRi tegevuste ja arendamisvajaduste** rahastamine on läbipaistev ja tulemused hinnatavad.
- **IT- valdkonna** juhtimine on süsteemne.

Olulisemad hinnangud ja soovitused - riigi tegevus juhtimissüsteemi kujundamisel (1)

- Rahvusringhäälingu **juhtimissüsteemi läbipaistvust ja tasakaalustatust** tuleks suurendada:
 - et nõukogu arvuline **koosseis** ekspertide ja poliitikute-ametnike poolt oleks **tasakaalustatud** ja
 - nõukogu **valimisprotsess** paistaks läbi;
 - **suhtlus nõukogu ja Riigikogu kultuurikomisjoni** vahel annaks organisatsiooni toimimisest hea ülevaate;
 - Meediareguleerija hakkaks looma **meediaturust** terviklikumat pilti.

Olulisemad hinnangud ja soovitused – riigi tegevus rahastamissüsteemi kujundamisel (2)

- Rahvusringhäälingu **rahastamise läbipaistvust ja seotust arengudokumentidega** tuleks suurendada:
- ERRi rahastamisel on oluline kokku leppida, **milliseid** ülesandeid ja tegevusi rahastatakse iga-aastase **riigieelarve eraldisega** ja milliseid **ühekordsete lisataotluste** või ka nn ühekordsete projektiteotuste alusel;
- vajalik **metoodika**, mille põhjal hinnata **rahastamise piisavust**.

Olulisemad hinnangud ja soovitused - ERRi arengu juhtimine saaks olla eesmärgipärasem (3)

- ERRi arengukava ja selle täitmise aruanne peaks muutuma **senisest sisukamaks** ning olema alusdokumendiks riigieelarvest raha eraldamise otsustamisel.
- ERR peaks rohkem tähelepanu pöörama **IT- süsteemide arendamisele ja nende toimepidevuse** tagamisele.

Olulisemad hinnangud ja soovitused - ERRi varade kasutamine on õiguspärane (4)

- ERR on **varade valdamisel, kasutamisel ja käsutamisel** toiminud olulises osas **eesmärgipäraselt ja seaduslikult**.
- Riigikontroll **ei tuvastanud** varade haldamisel ja tehingute tegemisel **olulisi puudusi**.

KuM nõustus mõlema juhtimissüsteemi puudutava soovitusega, Kultuurikomisjon esimese soovitusega mitte

- Kultuurikomisjon leidis, et tänane regulatsioon tagab poliitilise tasakaalustatuse nõukogus ja ei ole alust arvata, et Riigikogu fraktsioonide esindajad ei lähtuks Eesti Rahvusringhäälingule seatud eesmärkidest. Samuti leiti, et asjatundjate arv on piisav katmaks nõukogus Eesti Rahvusringhäälingu tegevusvaldkondade asjatundlikkuse vajadust.

RK Kultuurikomisjon nõustus, ERR nõukogu esimees leidis, et soovitus on juba täidetud

- Riigikogu kultuurikomisjon nõustus soovitusega täpsustada komisjoni ootusi nõukogu aruande sisule, leppides nõukoguga kokku, millist infot peab aruanne sisaldama, et Eesti Rahvusringhäälingu tegevus oleks hoomatav ja läbipaistev ning et iga-aastane aruanne esitatakse komisjonile hiljemalt iga aasta maikuuks.
- ERRi nõukogu esimees vastas, et ettepanek on sisuliselt juba täidetud, tänavu esitas nõukogu kultuurikomisjonile ettekande, mis käsitles lisaks ülevaatele koosolekuteist muuhulgas ka ERR-ile seatud eesmärgid ja nende täitmist, 2015. aasta põhilisi verstaposte ja arengukavas sisalduvaid plaane.

KuM, RaM, ERRi juhatuse ning nõukogu vastused kokkuvõtvalt

- Osapooled nõustused, et vajalik on välja töötada metoodika, millele tuginedes selgub Eesti Rahvusringhäälingu ülesannete ja arenduseesmärkide täitmiseks vajalik eelarve.
- Koostöös Kultuuriministeeriumi, ERRi ja Rahandusministeeriumi esindajatega ollakse välja töötamas metoodikat, kuidas ERRi rahastamine muuta selgemaks ja läbipaistvamaks.
- Teiste riigiasutuste kaudu ERR-i rahastamist on pidevalt vähendatud ning nõukogu toetab seisukohta, et läbipaistvam ja lihtsamini planeeritav on suurem baaseelarve, mitte üksikud projektitoetused. Juhatuse hinnangul võib seda praktikat jätkata, kuni õnnestub sõnastada metoodika, mis tagab piisava ja eesmärgipärase rahastuse.

ERRi juhatuse esimehe vastus

- Selleks, et arengukava oleks riigieelarvest raha taotlemise alusdokument, on vaja täiendada mitut seadust või vähemalt sätestada see üldpõhimõttena riigieelarve seaduses. Vastasel korral jääb see eesmärk pelgalt Riigikontrolli soovitusena ja ERR-i juhatuse sooviks.
- Juhatuse teeb nõukogule ettepaneku pöörduda kultuuriministri poole, et Kultuuriministeerium algataks riigieelarve seaduse muutmise eelnõu. Seejärel, kui on loodud õiguslik seos (seadusele tuginev alus) ERR-i arengukava ja riigieelarvest raha taotlemise vahel, muutub arengukava ERR-i iga-aastase eelarve loogiliseks osaks ehk eelarve koostamine muutub paratamatult arengukava põhiseks.

ERRi juhatuse esimehe vastus

- ERR-i juhatus nõustub Riigikontrolli soovitustega ja kavandab juba lähiajaks mitmeid tegevusi, mis aitavad IT-valdkonna juhtimist tõhustada, muuta seda läbipaistvamaks ning seeläbi ka loodetavalt paremini rahastatuks.
- Selleks nimetame juba 1. juuniks ametisse IT-valdkonna arendusjuhi, kelle esimeseks ülesandeks on diferentseerida IT arendustegevused muudest arendustegevustest ja koostada iseseisev strateegia. Järgmise sammuna taasintegreerime IT-strateegia ERR-i tehnika- ja tehnoloogia valdkonna arengukavaga, mis samuti vajab uuendamist, ning nende arengukavade võtmetegevused kirjeldame ära ERR-i üldises arengukavas.

Tänan kuulamast!

